ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1989

Vyhlásené: 22.12.1989 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

158

ZÁKON

z 13. decembra 1989

o bankách a sporiteľniach

Federálne zhromaždenie Československej socialistickej republiky sa uznieslo na tomto zákone:

PRVÁ ČASŤ
ZÁKLADNÉ USTANOVENIA

§ 1

Bankami a sporiteľňami podľa tohto zákona sú právnické osoby so sídlom v Československej socialistickej republike, ktoré sú založené ako štátne peňažné ústavy podľa tohto zákona, alebo ako účastinné spoločnosti, družstevné podniky alebo spoločné podniky podľa osobitných predpisov[1]) pri splnení podmienok ustanovených týmto zákonom.

§ 2

(1) Právne pomery bánk založených ako účastinné spoločnosti, družstevné podniky a spoločné podniky sa spravujú právnymi predpismi, podľa ktorých boli založené, pokiaľ tento zákon neustanovuje inak.

(2) Pre banku založenú ako družstevný alebo spoločný podnik sa nepoužijú ustanovenia týkajúce sa socialistickej samosprávy.[2])

DRUHÁ ČASŤ
ZALOŽENIE BÁNK A SPORITEĽNÍ

§ 3

(1) Banku ako štátny peňažný ústav môže založiť ústredný orgán štátnej správy alebo Štátna banka československá.

(2) Banku ako účastinnú spoločnosť,[3]) ako družstevný podnik[4]) alebo ako spoločný podnik[5]) môžu založiť československé právnické osoby podľa osobitných predpisov.

(3) Zahraničné osoby sa môžu podieľať na založení banky ako účastinnej spoločnosti za podmienok ustanovených osobitným predpisom.[6])

§ 4

Sporiteľňu môže založiť ministerstvo financií, cien a miezd republiky, na ktorej území má mať sporiteľňa sídlo.

§ 5

(1) Na založenie banky alebo sporiteľne, na ich rozdelenie, zlúčenie alebo splynutie s inou bankou alebo sporiteľňou, ako aj na zmenu predmetu ich činnosti a na zmenu výšky a spôsobu vytvárania základného imania udeľuje povolenie Štátna banka československá po dohode s Federálnym ministerstvom financií a pri bankách aj po prerokovaní s ministerstvom financií, cien a miezd republiky, na ktorej území má mať alebo má banka sídlo, ak nie je toto ministerstvo zakladateľom.

(2) V žiadosti o povolenie na založenie banky alebo sporiteľne sa uvedie názov a sídlo banky alebo sporiteľne, označenie zakladateľa, rozsah a spôsob vytvárania základného imania a vymedzený predmet činnosti banky alebo sporiteľne.

(3) Ak je zakladateľom banky Federálne ministerstvo financií, udeľuje v prípadoch, na ktoré sa vzťahuje ustanovenie odseku 1, povolenie na založenie banky Štátna banka československá, ak je zakladateľom Štátna banka československá, udeľuje súhlas so založením banky Federálne ministerstvo financií.

(4) O žiadosti o udelenie povolenia na založenie banky, ktorá nemá byť štátnym peňažným ústavom, a na rozdelenie, zlúčenie alebo splynutie banky, ktorá nie je štátnym peňažným ústavom, sa rozhoduje v správnom konaní.[7])

(5) Pri rozhodovaní o udelení povolenia podľa odseku 1 sa prihliadne na potrebu účelného usporiadania bánk a sporiteľní a ďalej na to, či banka alebo sporiteľňa po založení, rozdelení, zlúčení alebo splynutí alebo po zmene základného imania bude mať dostatočné základné imanie a pracovno-technické predpoklady pre riadny výkon svojej činnosti.

§ 6

Zakladateľ štátneho peňažného ústavu

a) zabezpečuje základné imanie;

b) vydáva zakladaciu listinu;

c) vymenúva a odvoláva štatutárny orgán;

d) vykonáva vo vzťahu k štátnemu peňažnému ústavu funkciu orgánu hospodárskeho riadenia za podmienok a v rozsahu ustanovenom všeobecne záväznými právnymi predpismi a v tomto postavení kontroluje hospodársku a sociálnu činnosť štátneho peňažného ústavu;

e) potvrdzuje ročnú účtovnú závierku štátneho peňažného ústavu;

f) rozhoduje o rozdelení, zlúčení, splynutí a zrušení štátneho peňažného ústavu.

§ 7

Zakladacia listina štátneho peňažného ústavu obsahuje najmä

a) jeho názov, sídlo a identifikačné číslo;[8])

b) označenie „štátny peňažný ústav“;

c) označenie zakladateľa;

d) výšku základného imania;

e) vymedzenie predmetu činnosti.

§ 8

(1) Štátny peňažný ústav vzniká dňom zápisu do podnikového registra. Návrh na zápis podáva zakladateľ.

(2) Vnútorné organizačné usporiadanie štátneho peňažného ústavu upravuje organizačný poriadok vydaný jeho štatutárnym orgánom.

TRETIA ČASŤ
ČINNOSŤ BÁNK A SPORITEĽNÍ

§ 9

(1) Banky a sporiteľne v súlade s cieľmi štátnej hospodárskej politiky podporujú rozvoj socialistického podnikania a sporivosť obyvateľstva a riadia sa im určenými záväznými výstupmi päťročného štátneho plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja a ďalej menového plánu.

(2) Banky a sporiteľne

a) prijímajú vklady od právnických a fyzických osôb;

b) poskytujú z vlastných a zverených prostriedkov úvery právnickým osobám a pôžičky fyzickým osobám;

c) vykonávajú tuzemský platobný a zúčtovací styk;

d) vykonávajú zmenárenskú činnosť;

e) na základe povolenia Štátnej banky československej prevádzkujú obchod s devízovými hodnotami presahujúci zmenárenskú činnosť a vykonávajú platobný styk so zahraničím;

f) vykonávajú operácie s cennými papiermi;

g) poskytujú depozitné služby.

(3) Banky a sporiteľne môžu prevádzkovať aj ďalšie činnosti v oblasti bankových obchodov a peňažných služieb uvedené v zakladacej listine alebo osobitných predpisoch.

§ 10

(1) Pre požadovaný druh bankových obchodov a peňažných služieb si právnické a fyzické osoby môžu zvoliť banku a sporiteľňu.

(2) Banky a sporiteľne si môžu zvoliť právnickú alebo fyzickú osobu, pre ktorú budú vykonávať požadované bankové obchody alebo poskytovať peňažné služby.

(3) Banka je však povinná otvoriť a viesť účet[9]) právnickej osoby, ktorá o to požiada a nemá už tento účet otvorený v inej banke alebo v sporiteľni. Sporiteľňa je povinná prijímať vklady fyzickej osoby, ktorá ju o to požiada.[10])

§ 11

(1) Banky a sporiteľne prijímajú vklady od právnických a fyzických osôb a poskytujú úvery právnickým osobám a pôžičky fyzickým osobám; tieto činnosti vykonávajú na zmluvnom základe.

(2) Úrokové sadzby z prijatých vkladov právnických osôb a z poskytnutých úverov podľa odseku 1 dojednávajú banky a sporiteľne v rámci určeného rozpätia úrokových sadzieb alebo prípustných odchýlok od sadzby úrokov z úverov, ktoré Štátna banka československá poskytuje bankám. Toto rozpätie úrokových sadzieb alebo prípustné odchýlky od uvedenej úrokovej sadzby vyhlasuje Štátna banka československá v Zbierke zákonov. Štátna banka československá môže takto vyhlásiť aj sadzbu rozhodnú pri kúpe prevoditeľných cenných papierov pred ich splatnosťou bankami a sporiteľňami.

(3) Úrokové sadzby z prijatých vkladov fyzických osôb a z pôžičiek poskytovaných bankami a sporiteľňami fyzickým osobám podľa odseku 1 vyhlási Štátna banka československá po dohode s Federálnym ministerstvom financií a ministerstvami financií, cien a miezd Českej socialistickej republiky a Slovenskej socialistickej republiky v Zbierke zákonov.

(4) Úrokové sadzby vyhlásené podľa odsekov 2 a 3 nenahrádzajú úrokové sadzby ustanovené osobitnými predpismi.[11])

(5) Ak je banka alebo sporiteľňa povinná na základe právneho predpisu alebo záväzného výstupu päťročného štátneho plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja poskytnúť úver alebo pôžičku za určených podmienok a ak jej tým vznikne majetková ujma, banka alebo sporiteľňa je oprávnená požadovať úhradu tejto ujmy zo štátneho rozpočtu, ku ktorému má odvodovú alebo daňovú povinnosť.

§ 12

Za vklady a iné majetkové hodnoty fyzických osôb uložené v štátnych peňažných ústavoch, ako aj za úroky z vkladov fyzických osôb v štátnych peňažných ústavoch ručí štát.

§ 13

Banky a sporiteľne sú povinné používať vlastné a zverené prostriedky takým spôsobom, aby zaručovali plnenie svojich záväzkov.

§ 14

(1) Okrem bánk alebo sporiteľní môže niektorú z činností uvedených v § 9 ods. 2 prevádzkovať aj iná právnická osoba popri svojej hlavnej činnosti, a to na základe povolenia udeleného jej na jej žiadosť.

(2) Povolenie na prevádzkovanie činností uvedených v § 9 ods. 2 písm. a), b), c), d) a e) udeľuje Štátna banka československá a v prípadoch uvedených v písmenách f) a g) Štátna banka československá po dohode s Federálnym ministerstvom financií v správnom konaní.[8]) Pri rozhodovaní o udelení povolenia podľa odseku 1 platí obdobne ustanovenie § 5 ods. 5.

(3) Právnická osoba, ktorej bolo udelené povolenie podľa odseku 1, má ohľadne výkonu činnosti, na ktorú sa toto povolenie vzťahuje, práva a povinnosti, ktoré majú banky a sporiteľne podľa tohto zákona s výnimkou § 26.

(4) Povolenie sa nevyžaduje na vykonávanie činností uvedených

a) v § 9 ods. 2 písm. a) a b), ak ide o používanie prostriedkov spoločných družstevných účelových fondov vytváraných podľa osobitného predpisu;[12])

b) v § 9 ods. 2 písm. c) a e) pri platobnom styku so zahraničím, ak ide o výkon týchto činností poštou.[13])

(5) Právnické osoby, ktoré sú oprávnené vykonávať činnosti uvedené v odseku 4 bez povolenia, majú pri tejto činnosti práva a povinnosti, ktoré majú banky a sporiteľne podľa tohto zákona s výnimkou § 26.

ŠTVRTÁ ČASŤ
HOSPODÁRENIE BÁNK A SPORITEĽNÍ

§ 15

(1) Banky a sporiteľne vykonávajú svoju činnosť na základe samofinancovania, úplného chozrasčotu a svojho plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja. Využívajú vlastné aj zverené prostriedky na svoj hospodársky rozvoj a v závislosti od výsledkov hospodárenia starajú sa aj o rozvoj svojho pracovného kolektívu.

(2) Štátne peňažné ústavy sú subjektom vzťahov k štátnemu rozpočtu a k rozpočtom národných výborov.

§ 16

(1) Banky a sporiteľne vytvárajú tieto fondy:

a) štatutárny fond;

b) rezervný fond;

c) rizikový fond;

d) fond rozvoja;

e) fond kultúrnych a sociálnych potrieb a fond odmien podľa všeobecne záväzných právnych predpisov.

(2) Banky a sporiteľne si môžu vytvárať zo svojho použiteľného zisku ďalšie fondy podľa svojho uváženia.

(3) Prostriedky fondov vytvorené bankami a sporiteľňami im nemožno odňať; o ich použití rozhodujú banky a sporiteľne v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi.

PIATA ČASŤ
ŠTÁTNY DOZOR

§ 17

(1) Banky a sporiteľne podliehajú štátnemu dozoru.

(2) Štátny dozor nad činnosťou bánk vykonáva Federálne ministerstvo financií.

(3) Štátny dozor nad činnosťou sporiteľní vykonáva ministerstvo financií, cien a miezd republiky, na ktorej území má sporiteľňa sídlo.

§ 18

(1) Výkon štátneho dozoru zahŕňa

a) kontrolu hospodárenia bánk a sporiteľní z hľadiska zabezpečenia plnenia ich záväzkov a z hľadiska dodržiavania všeobecne záväzných právnych predpisov upravujúcich ich hospodárenie;

b) dozor nad tým, či banky a sporiteľne vykonávajú svoju činnosť v súlade s povolením udeleným podľa § 5 ods. 1;

c) právo požadovať predkladanie účtovných závierok a iných dokladov o činnosti;

d) právo zúčastniť sa na rokovaní riadiacich orgánov bánk a sporiteľní.

(2) Predmetom štátneho dozoru nie sú jednotlivé vklady fyzických osôb a pôžičky poskytované jednotlivým fyzickým osobám.

§ 19

(1) Ak pri výkone štátneho dozoru (§ 18) boli zistené závažné nedostatky, určí orgán štátneho dozoru lehotu na ich odstránenie a informuje o tom pri banke založenej ako štátny peňažný ústav, ako družstevný podnik alebo ako spoločný podnik jej zakladateľa, prípadne právnické osoby, ktoré sa podieľajú na ich založení, a pri banke založenej ako účastinná spoločnosť jej dozorný orgán.

(2) Pokiaľ neboli zistené nedostatky v určenej lehote odstránené, orgán štátneho dozoru banke alebo sporiteľni pozastaví alebo odníme v obmedzenom alebo v celom rozsahu oprávnenie na činnosť vyplývajúcu z povolenia udeleného podľa § 5 ods. 1. V tomto prípade nesmie banka alebo sporiteľňa vstupovať do právnych vzťahov v oblasti, ktorej sa rozhodnutie týka.

(3) Pri pozastavení činnosti nadobúda banka alebo sporiteľňa opäť toto oprávnenie uplynutím doby, na ktorú bolo rozhodnutie o pozastavení činnosti obmedzené, alebo dňom, keď bolo toto rozhodnutie zrušené.

ŠIESTA ČASŤ
ZÁNIK BÁNK A SPORITEĽNÍ

§ 20

(1) Štátny peňažný ústav zaniká rozdelením, zlúčením, splynutím alebo zrušením.

(2) Rozdelenie, zlúčenie, splynutie alebo zrušenie štátneho peňažného ústavu nesmie byť na ujmu jeho veriteľov a na jeho účinnosť sa vyžaduje zápis do podnikového registra.

(3) Zánik banky alebo sporiteľne založenej ako účastinná spoločnosť, družstevný podnik alebo spoločný podnik sa spravuje osobitnými predpismi.

§ 21

(1) Ak štátny peňažný ústav zaniká zlúčením alebo splynutím, prechádza jeho majetok a záväzky na preberajúci, prípadne novovzniknutý štátny peňažný ústav.

(2) Pri rozdelení štátneho peňažného ústavu rozhodne zakladateľ o prechode majetku a záväzkov na štátne peňažné ústavy, ktoré vznikli rozdelením. Ak o prechode niektorého záväzku rozdeleného štátneho peňažného ústavu nie je rozhodnuté, môže veriteľ uplatniť svoje právo voči ktorémukoľvek štátnemu peňažnému ústavu, ktorý vznikol rozdelením.

§ 22

(1) Likvidácia štátneho peňažného ústavu sa spravuje ustanoveniami § 27a až 27e Hospodárskeho zákonníka primerane.

(2) Likvidácia štátneho peňažného ústavu pri jeho predĺžení sa spravuje osobitnými predpismi.[14])

SIEDMA ČASŤ
SPOLOČNÉ USTANOVENIA

§ 23

(1) Na všetky bankové obchody a peňažné služby bánk a sporiteľní včítane stavov na účtoch a depozít cenných papierov sa vzťahuje bankové tajomstvo podľa odseku 2, § 24 a 25.

(2) Správy o stave na účtoch právnických osôb a o úveroch im poskytnutých možno podať týmto osobám, ich zakladateľom a s výslovným súhlasom právnickej osoby aj iným osobám. Bez tohto súhlasu možno správu podať len pri preukázaní oprávneného záujmu a len so súhlasom štatutárneho orgánu banky alebo sporiteľne, alebo ak tak všeobecne záväzný právny predpis ustanovuje.

§ 24

(1) Pri vkladoch fyzických osôb je banka a sporiteľňa povinná zachovať anonymitu vkladov aj vkladateľov vo vzťahu k tretím osobám a pri vkladoch znejúcich na doručiteľa sa zachováva anonymita vkladateľa aj vo vzťahu k banke a sporiteľni.

(2) Správu o vklade fyzickej osoby možno podať len na dopyt súdu na účely občianskeho súdneho konania[15]) a na dopyt súdu alebo iného orgánu činného v trestnom konaní pri trestnom stíhaní[16]) týkajúcom sa vkladu. Dopyt musí obsahovať údaje, podľa ktorých možno vklad jednoznačne identifikovať. Nedotknuté zostáva oprávnenie štátnych notárstiev podľa osobitného predpisu v konaní o dedičstve.[17])

§ 25

(1) Pracovníci a funkcionári bánk a sporiteľní, ako aj pracovníci štátneho dozoru sú povinní zachovávať mlčanlivosť v služobných veciach dotýkajúcich sa obchodných záujmov bánk a sporiteľní a ich klientov.

(2) Z dôvodov uvedených v § 23 ods. 2 a § 24 ods. 2 môžu byť štatutárnym orgánom banky alebo sporiteľne od tejto povinnosti oslobodení.

(3) Povinnosť zachovávať mlčanlivosť trvá aj po skončení pracovnoprávneho vzťahu alebo výkonu funkcie.

§ 26

Banky a sporiteľne sú povinné ročne zverejňovať svoje účtovné závierky a správy k nim.

ÔSMA ČASŤ
PRECHODNÉ A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

§ 27

(1) Živnostenská banka, n. p., Investičná banka, štátny peňažný ústav, Česká štátna sporiteľňa a Slovenská štátna sporiteľňa, ktoré boli zriadené príslušnými právnymi predpismi zrušovanými podľa § 31 sa od nadobudnutia účinnosti tohto zákona považujú za štátne peňažné ústavy založené podľa tohto zákona a vykonávajú naďalej svoju činnosť podľa jeho ustanovení. Takisto ich zánik sa spravuje týmto zákonom.

(2) Práva a povinnosti zakladateľa má vo vzťahu

a) k Investičnej banke Federálne ministerstvo financií a pri ich výkone postupuje spôsobom dohodnutým s ministerstvami financií, cien a miezd Českej socialistickej republiky a Slovenskej socialistickej republiky,

b) k Živnostenskej banke, n. p. Štátna banka československá,

c) k Českej štátnej sporiteľni Ministerstvo financií, cien a miezd Českej socialistickej republiky,

d) k Slovenskej štátnej sporiteľni Ministerstvo financií, cien a miezd Slovenskej socialistickej republiky.

§ 28

(1) Do vyhlásenia úrokových sadzieb podľa § 11 ods. 2 a 3 platia úrokové sadzby ustanovené podľa doterajších predpisov.[18])

(2) Ustanovenie § 11 ods. 5 sa použije na prípady, keď právny predpis alebo záväzný výstup päťročného štátneho plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja ustanovujúci podmienky úveru alebo pôžičky je vydaný po nadobudnutí účinnosti tohto zákona.

§ 29

(1) Vláda Československej socialistickej republiky upraví nariadením finančné hospodárenie štátnych peňažných ústavov.

(2) Federálne ministerstvo financií upraví všeobecne záväzným právnym predpisom financovanie spoločenskej spotreby v štátnych peňažných ústavoch.

§ 30

Slovenská Tatrabanka, n. p. sa od nadobudnutia účinnosti tohto zákona považuje za štátny peňažný ústav založený podľa tohto zákona. Federálne ministerstvo financií určí, kto bude mať práva a povinnosti jej zakladateľa.

§ 31

Zrušujú sa:

1. zákon č. 181/1948 Zb. o organizácii peňažníctva,
2. zákon č. 84/1952 Zb. o organizácii peňažníctva,
3. zákon č. 72/1967 Zb. o Štátnej sporiteľni v znení zákona č. 163/1968 Zb.,
4. zákon č. 183/1948 Zb. o Investičnej banke v znení zákonov č. 61/1950 Zb. a č. 84/1952 Zb.,
5. nariadenie ministra financií č. 223/1948 Zb. o začatí činnosti Investičnej banky,
6. vyhláška Ministerstva financií č. 36/1956 Zb. o úprave niektorých pomerov Živnostenskej banky,
7. zákon č. 38/1948 Zb. o Národnej banke československej v znení neskorších predpisov,
8. zákon č. 182/1948 Zb., ktorým sa rozširuje pôsobnosť a mení právna povaha Poštovej sporiteľne, v znení neskorších predpisov,
9. zákon č. 43/1948 Zb. o poľnohospodárskom úvere v znení neskorších predpisov,
10. vyhláška ministra financií č. 516/1949 Ú. l. o poľnohospodárskych úveroch (slov. č. 527/1949 Ú. v.).

§ 32

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. januárom 1990.

Čalfa v. r.

aj na mieste prezidenta republiky

podľa čl. 64 ústavného zákona o československej federácii

Kukrál v. r.

1) Zákon č. 243/1949 Zb. o účastinných spoločnostiach.
Zákon č. 94/1988 Zb. o bytovom, spotrebnom a výrobnom družstevníctve.
Zákon č. 90/1988 Zb. o poľnohospodárskom družstevníctve.

2) § 65 ods. 3 zákona č. 94/1988 Zb.
§ 71 ods. 1, § 72 ods. 1 písm. a) a § 73 zákona č. 90/1988 Zb.

3) § 3 zákona č. 243/1949 Zb.

4) § 64 zákona č. 94/1988 Zb.

5) § 68 zákona č. 90/1988 Zb.

6) Zákon č. 173/1988 Zb. o podniku so zahraničnou majetkovou účasťou.

7) Zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok).

8) Vyhláška Federálneho štatistického úradu č. 117/1972 Zb. o jednotnom číselníku organizácií v ČSSR.

9) § 366 Hospodárskeho zákonníka č. 109/1964 Zb. v znení neskorších predpisov (úplné znenie č. 80/1989 Zb.).

10) § 325 ods. 1 Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov (úplné znenie č. 70/1983 Zb.).

11) Najmä zákonné opatrenie Predsedníctva Federálneho zhromaždenia č. 14/1973 Zb. o poskytovaní pôžičiek so štátnym príspevkom mladým manželom v znení nariadenia vlády ČSSR č. 44/1987 Zb.
Vyhláška Federálneho ministerstva financií, Ministerstva financií ČSR, Ministerstva financií SSR a predsedu Štátnej banky československej č. 136/1985 Zb. o finančnej, úverovej a inej pomoci družstevnej a individuálnej bytovej výstavbe a modernizácii rodinných domčekov v osobnom vlastníctve v znení vyhlášky č. 74/1989 Zb.

12) § 52 písm. e) a § 59 ods. 1 písm. e) zákona č. 94/1988 Zb.

13) Zákon č. 222/1946 Zb. o pošte (poštový zákon) v znení neskorších predpisov.

14) § 352 až 354 Občianskeho súdneho poriadku č. 99/1963 Zb. v znení neskorších predpisov (úplné znenie č. 78/1983 Zb.).

15) Tretia a štvrtá časť Občianskeho súdneho poriadku.

16) Zákon č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom (trestný poriadok) v znení neskorších predpisov.

17) Zákon č. 95/1963 Zb. o štátnom notárstve a o konaní pred štátnym notárstvom (Notársky poriadok) v znení neskorších predpisov (úplné znenie č. 72/1983 Zb.).

18) Vyhláška Ministerstva financií č. 47/1964 Zb. o peňažných službách občanom v znení neskorších predpisov.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.